

SVENSK BRANDKÄRTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 2 A.-B. Centraltryckeriet Örebro 1915 Febr. 1915

Äges af:
**Svenska Brandmanna-
Förbundet**
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre
Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Stockholms brandkärs kolsyrespruta Lux' system.

Denna sprutas konstruktion grundar sig på det vid aktiebolaget Lux utexperimenterade systemet för släckning af eldsvådor medelst kolsyra. Kolsyran magasineras i flytande form å ställflaskor rymmande hvardera 20 kg. kolsyra. Dessa behållare sättas förmedelst rörledning i förbindelse med hvarandra och kunna genom ventiler förbindas medelst rör- och slangledningar, hvilka föras till eldhärden. Genom särskilda anordningar är söjdt för att kolsyran ingenstädes inom systemet, vare sig i behållare, rör eller slangar, öfvergår till gasform utan framföres i flytande form ända till rörets eller slangens mynning och först där förgasas. Härigenom åstadkommes, att en "infrysning" af kolsyran med däraf förorsakad tillstopning undvikes. Dessutom erhålles vid kolsyrans förgasning i själfva eldhärden en mycket stark afkylning, hvilken tillsammans med kolsyrans kväfvande egenskaper åstadkommer en synnerligen effektiv släckning af elden.

Sprutan utgöres af en 3 tons automobil, på hvilken uppmonterats 40 st. kolsyrebehållare, innehållande tillsammans 800 kg. flytande kolsyra. Denna senare antager, då den öfvergår i gasform, en volym af 400 kbm. och beräknas med säkerhet räcka för kväfning af elden i en lokal af 2,000 kbm. volym.

Förbindelseledningen är så anordnad, att behållarna kunna successivt eller på en gång tömmas genom en eller flera af de 4 slangledningarna, hvilka kunna anslutas till rörledningarna. Dessa slangar äro af stål och särdeles böjliga. Sammanlagda längden af slangarna är 150 m. Genom lösning af förskrufoingarna kunna slangarna uppdelas i längder om c:a 25 m. Slangarna äro upprullade på tvenne rullar, anbragta baktill å bilen.

Kolsyrans tryck i ledningen varierar mellan 30 och 50 atm., beroende på temperaturen i behållaren. De senare äro provföde med ett tryck på 250 atm. Rörledningens provfas med 200 och stålslangarna med 100 atm. Mängden kolsyra i kolsyrebehållarna är oberoende af trycket och kan konstateras genom vägning. Kontrollen underlättas därigenom att såväl netto- som taravikten är instämplad på hvarje behållare.

Vid brand i en byggnad.

Sedan man konstaterat, att lokalen, i hvilken eld utbrutit, är lämplig för släckning enligt Lux' metod, söker man snarast möjligt fastställa ungefärliga volymen af lokalen och bestämmer hvarf det antal kolsyrebehållare, som behöfva tagas i

bruk för släckningen. Naturligtvis förvissas man sig om, att inga människor finnas kvar i rummet, där eld utbrutit.

En eller två slangar framdragas på närmaste vägen till den plats, som befinnes vara lämpligast för inblåsning af kolsyran i den brinnande loka-

len, t. ex. ett fönster, ett hål i väggen eller taket. Denna punkt bör naturligtvis ligga så nära eldhärden som möjligt. Därefter afstånges fortast möjligt alla ingångar och öppningar till lokalen, så att ej den inblåsta kolsyran kan strömma ut genom desamma. Ett mindre hål i rummets öfre del öppnas för utsläppande af den varma luften och de upphettade rökgaserna i rummet.

Under tiden skall manskapet å sprutan hafva iordningställt attiraljen på så sätt, att slangarna, sedan de utdragits till erforderlig längd, fastkopplats på sina resp. förskrufningar å vagnen, tillsett att kranarna N:o 1, 2, 3 och 6 äro stängda, samt öppnat kranarna N:o 4 och 5, hvilka senare sätta slangarna i förbindelse med de båda inre raderna kolsyrebehållare. Se fig.

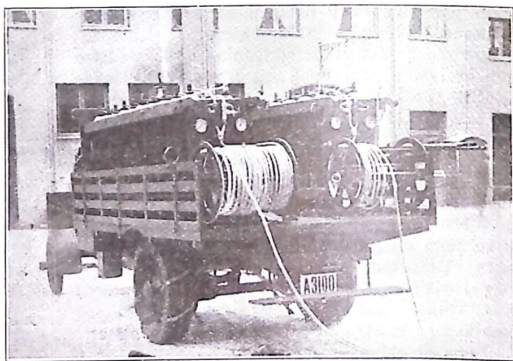
Öfverstiger det antal kolsyrebehållare som måste tagas i bruk, 6 st., så böra tvenne slangar användas.

Så snart ett slangmunstycke blifvit inriktadt, som ofvan beskrifvits och allt är klart till aktion, öppnas omedelbart efter hvarandra ventilerna till de kolsyrebehållare, som skola tömmas genom denna slang. Detta sker genom att man skrufvar upp ventilerna fulla tre hvarf. Det är af största vikt, att alla ventiler, som skola öppnas, öppnas fullständigt, enär kolsyran eljest kan frysa. Så snart den andra slangen blifvit färdig och dess munstycke inriktats, öppnas på ofvannämnda sätt ventilerna till de behållare, som skola utblåsas genom denna andra slang.

Skulle det under släckningens gång visa sig, att det antal behållare, som från början öppnats, ej är tillräckligt, så kan man öppna ventilerna till ytterligare några behållare. Detta måste dock ske, innan utblåsningen ur de först öppnade upp-

hört. Som ledning vid bedömandet af huru långt utblåsningen skridit, kan man utgå ifrån, att vid användandet af en 50 meters slang det tager en tid af en minut att utbåsa en behållare, således 10 minuter för 10 behållare. Vid längre eller kortare slang ändras tiden något. Man bör därför ej använda onödigt långa slangar. Då kolsyran passerar genom stålslangarna, få desamma ej beröras med blotta händerna, enär kylskador då lätt kunna erhållas. Därför bör manskapet, som handhafver slangarna vara försedt med tjocka handskar. Vid utblåsning af den flytande kolsyran i fria luften, sjunker dess temperatur ned till ca 80 grader under fryspunkten, hvarvid en del fryser till en snöliknande massa, som i form af ett hvitt moln rusar ut genom mynningarna. Det är därför riskabelt att rikta kolsyreslangen mot en obetäckt del af kroppen, äfvensom att med blotta händerna vidröra dessa snöflingor. De förorsaka nämligen svåra kylskador, erinrande om brännblåsor.

Den man, som sköter utblåsningsmunstycket bör göras uppmärksam på, att då kolsyran utsläppes, det uppstår ett ganska starkt reaktionstryck, som lätt, om han ej är beredd härpå, rycker munstycket ur hans hand eller kullkastar honom själf.

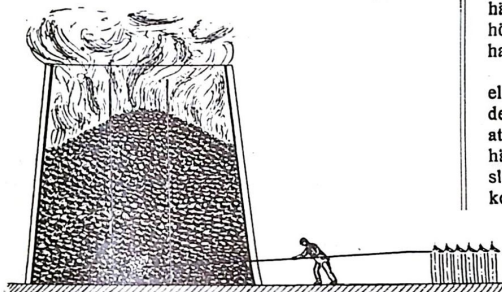

Har man efter inblåsning af beräknad kolsyrekvantitet till synes lyckats släcka elden, så låter man lokalen stå tillsluten i minst fem minuter efter inblåsningen af den sista kolsyran. Detta för att äfven glöden i de förkolnade bränderna skola hinna slockna. Finnes en rökhljelm till

hands kan man, om förhållandena det medgifva, låta en man gå in i lokalen före utvädringen för att tillse om allt är släckt, eller om ytterligare något kolsyra skall behöfva påsläppas. Därefter öppnas dörrar och event. förhandenvarande fönster i och för utvädring af lokalen. Sedan utvädring afslutats, företages en noggrann undersökning i det af elden härjade området. En eller annan event. ännu göldande eldhärd släcks därvid lätt med en vanlig pyttspruta. Detta sätt att gå tillväga kommer gifvetvis inom kort att afprovvas vid Stockholms brandstation.

Vid brand i kolupplag.

Är det brinnande kolupplaget omgifvet af täta väggar och tak, t. ex. en kolbox, så kan kolsyran inblåsas hvar som helst nära rummets golf. Kolsyregasen får sedan kvarstå några timmar i rummet, hvarefter elden är släckt.

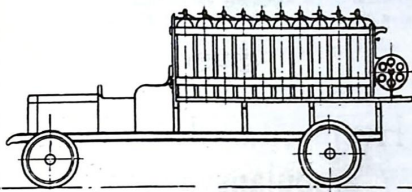

Är däremot kolupplaget beläget i det fria, så släcks elden endast med iakttagande af vissa här nedan angifna åtgärder.

Innan några egentliga släckningsåtgärder vidtagas å den i fria luften liggande kolhögen, företages undersökning för fastställande af platsen för eldhärdarna. Detta tillgår på så sätt, att ett antal $\frac{1}{2}$ ängör indrivnas i kolhögen i den riktning man har att förmoda, att eldhärden finnes. För att underlätta rörets indrivande och förhindra kolbitar att intränga i rörets ände förses detsamma med en s. k. drifspets. Rören indrivnas så långt sig göra låter helst snedt uppifrån ända ned till botten af kolhögen samt i olika riktningar.

I stället för användande af termometer rekommenderas följande både snabba och pålitliga sätt att mäta temperaturen. En stålslang af c:a 11 mm. diam. nedsläpps hastigt i det rör, hvari temperaturen skall undersökas. Slangen får kvarligga i röret c:a 3 minuter och utdrages därefter hastigt. Genom att låta slangen löpa mellan händerna, öfvertygar man sig om, på hvilken

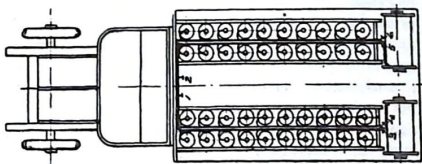
punkt af röret den högsta temperaturen förefinnes, d. v. s. hvilken del af röret, som ligger närmast eldhärden. Genom en serie dylika mätningar torde platsen för eldhärden vara lätt att finna. Vid mätningen torde iakttagas en viss försiktighet, enär slangen, om den verkligen kommit nära en stark eldhärd, antager så hög temperatur, att man vid beröringen därmed med blotta handen kan skada densamma. Ett praktiskt sätt är att låta slangen vid undersökningen löpa genom båda

händerna, hvarvid den hand som är närmast kolhögen helst bör vara beklädd med en grof handske.

Så snart på sätt här ofvan beskrifvits de olika eldhärdarnas läge fastställes, drager man tillbaka det rör, som ligger närmast eldhärden, så långt, att dess inre ända stannar i eller vid själva eldhärden. Röret förbindes därpå medelst en stålslang med kolsyrebehållarna och ett kvantum kolsyra motsvarande eldens storlek påsläppes.

Detta kvantum är beroende på eldhärdens omfång och ålder samt i öfrigt på ventilationsförhållandena å platsen och måste för hvarje gång af en fackman bedömas. Under inblåsningen af kolsyra bör det indragna järnröret skjutas fram och tillbaka så att ej all kolsyra kommer på en enda punkt utan jämt fördelas öfver eldhärden.

Tillsyn.

Omedelbart efter sprutans användning bör man söra för, att de tomma behållarna blifva utbytta mot fyllda sådana. Dessutom bör man upphänga de begagnade slangarna lodrätt c:a en half timme för torkning så att ej någon fuktighet får kvarståna i desamma. Detta skulle nämligen skada

slangen dels genom rostbildning och dels genom att vatten, som eventuellt stannar kvar, fryser och tilltäpper slangen.

Påfyllning af kolsyra.

Denna kan företagas å hvilken kolsyrefabrik som helst. Att märka är, att helst sådana behållare böra användas, som äro försedda med Lux' special-armatur, då användning af andra kunna medföra kolsyrans infrysning, hvilket skulle hafva till följd att systemet blef obrukbart.

Hvem ritas den ideala ambulansvagnen?

Engelsk kommitté utfäster pris för de bästa förslagen.

Täflingen öppen för alla nationer till
30 juni.

Sekreteraren i engelska kommittén för ambulanskonstruktioner har tillställt Dagens Nyheter en del cirkulär, af hvilka framgår att på föranstaltande af mr Henry S. Wellcome, som grundat Wellcomes vetenskapliga undersökningsbyrå, bildats en särskild kommitté för att försöka anskaffa utmärkta automobilambulanser. I denna kommitté sitter sir Frederick Treves som representant för engelska Röda kors-föreningen, vidare representanter för medicinalstyrelsen, armén och flottan. Kommittén kommer att tjänstgöra som prisdomare för en täflan om de bästa ritningarna till öfverbyggnad för automobilambulansvagnar. Första priset är på 1,000 pund sterling (18,000 kr.), andra pris på 500 pund, tredje på 300 pund, hvarefter ytterligare 200 pund komma att utdelas i småposter. Täflingen är öppen för alla nationer, och ritningarna måste vara inlämnade senast den 30 juni i år. Konstruktion af underredet ingår ej i täflingen.

Beträffande villkoren meddelas att öfverbyggnaden måste kunna bekvämt bära fyra sårade, liggande på bärar af den i engelska armén brukliga fornen, eller åtta sårade, som kunna sitta uppe, eller två liggande och fyra sittande samt dessutom körsvennen och en ambulanssoldat. Patienterna måste vara skyddade för sol och vind, men ha god lufttillgång. Vagnen skall kunna lastas från marken, öf-

verbyggnaden skall vara så lätt som möjligt och ej lättantändlig. Mellanrummet mellan öfre och nedre raden af patienter måste vara minst två fot o. s. v. Alla närmare detaljer kunna erhållas under följande adress: The Secretary, The Ambulance Construction Commission, 10 Henriette Street, Cavendish Square, London W.

Skogen brinner!

För hvarje vår och sommar inträffa i vårt land skogseldar af större eller mindre beskaftenhet. I regel är det så att det som brunnit, varit oförsäkrat, kanske mycket beroende därpå att det varit både svårt och dyrt att brandförsäkra skogen. Att hafva byggnader och lösöre försäkrat, har fallit af sig själf, men att brandförsäkra skogen, det har ej så ofta fallit skogsägaren in. Ofta utgör ju värdet af skogen för ägaren en liten förmögenhet och ju äldre skogen blir ju värdefullare blifver den.

Oaktet detta är nog en ofantligt stor del af våra skogar oförsäkrade.

Nu har dock Svenska Skogsbrandförsäkringsbolaget utsänt följande cirkulär och inbjudit till försäkring mot skogseld, en vädjan som vi förmoda alla skogsägare skola beakta.

Till

Skogsägare och Skogsvårdsintresserade.

Skogsbrand är en säsongfara. Den är ringa eller ingen höst- och vintertid, den kan vara afsevärd under torra vårar, men den är öfverhängande under en torr, varm och blåsigt sommar.

Därför framträder också försäkringsbehovet egentligen blott om somrarna, men då ofta med en styrka, som kännetecknar ett verkligt nödläge för skogsägarna.

Svenska Skogsbrandförsäkringsbolaget — ömsesidigt — är hänvisadt till att anpassa sin försäkringsrörelse efter dessa förhållanden. Bolaget gör sålunda gärna upp försäkringsaftal under höst och vinter och möjligen under våren, men däremot måste bolaget ställa sig ytterst reserveradt till de försäkringsansökningar, som ingå under sommaren under trycket af en omedelbart hotande brandfara.

Lika litet som ett annat brandförsäkringsbolag kan teckna brandförsäkring å ett hus under pågående eldsvåda i grannskapet, lika litet kan *Svenska Skogsbrandförsäkringsbolaget* — ömsesidigt — inlåta sig på att teckna nya skogsbrand-

Henrikssons
EMBROGATION, LYPTOL
och LYPTOLSALVA
äro de förnämsta medel mot stötar och slag.

försäkringar under en tid, då till följd af långvarig torka och hetta brandfaran i skog och mark är öfverhängande. Skulle bolaget så göra, vore det nämligen fara värdt, att det såsom försäringstogare skulle förvärfva endast eller förnämligast sådana personer, hvilkas egendom hotas af en aldeles särskilt stor för en hvar påtaglig brandfara, och hvilka på det sättet skulle komma att intaga ett slags gynnad ställning på andra försäringstogares bekostnad.

Det är såtunda synnerligen angeläget, att skogsägaren ordnar sin skogsbrandförsäkring under den tid på året, då skogsbrandfaran är liten eller ingen. När skogseldarna börja rasa, är det oftast för sent att ordna saken för den sommaren, och innan sommaren är öfver, har kanske en skogsbrand gått öfver trakten.

Ofta hör man sådant tal som att, "i denna bygd förekomma inga skogseldar", "man har i mannaminne ingen erfarenhet af någon större skogsbrand", "det är ingen risk" o. s. v.

Det är emellertid alltid så med brandrisken, att den, som icke yrkesmässigt sysslar med brandförsäkring, aldrig ser, att det är någon risk. Risken är liten, det synes oftast på premien, men risken finnes där, och det är för att skydda sig mot denna risk man betalar en jämförelsevis ringa penning.

Den, som betalar en krona för tusen i brandförsäkringspremie för sin byggnad, anser sig dock behöfva brandförsäkring, fastän det är mycket osannolikt, att just hans byggnad skall komma att drabbas af brandskada, blott ungefär en möjlighet på tusen! Ingen ägare af ett stenhus skulle våga föra det resonemanget: "detta hus har stått i 100 år utan att drabbas af någon brandskada. Det är ingen fara att låta detsamma vara oförsäkradt." Men det resonemanget tycker man sig kunna föra om skogen!

Det är emellertid, såsom visats, mycket farligt för den enskilde att i praktiken omsätta ett sådant tal. Det karakteristiska för skogseldarna är nämligen just, att de ofta gripa omkring sig i och ödelägga bygder, där i mannaminne ingen skogsbrandfara försports, och en af anledningarna till detta förhållande är nog, att man i sådana trakter underskattat faran och därför underlåtit bereda sig på att möta henne.

Synnerligen stor är brandfaran i skogsbygd, som genomlöpas af järnväg, drifven med lokomotiv, och faran begränsas — såsom skogsbrandskadorna vid Högsjö och Spannarboda under sommaren 1914 visats — icke till järnvägens omedelbara närhet. En skogsbrand kan under stark torka och blåst gå fram flera mil i en sammanhängande skogsterräng.

Visserligen är enligt lag järnvägen ansvarig för den brandskada dess drift vållar, men det

är skogsägarens sak att bevisa, att skulden är järnvägens, och detta är icke alltid lätt, oftast kanske fullständigt omöjligt. Full trygghet bereder endast försäkring.

Äfven i trakter, där järnväg med lokomotiv icke förekommer, har man emellertid att räkna med skogsbrandfara på grund af mångahanda anledningar, äskslag, slarf med eld af vallbjön, jägare eller fiskare m. m., och i den mån skogen är långt aflägsen från bebyggda trakter, är denna fara större, i det att en uppkommen skogseld lätt hinner ernå en mycket stor omfattning, innan den upptäckes och eldsläckningsåtgärder komma i gång.

De olika graderna af eldfara motsvaras af olika afgifter, så att i de fall, då faran är jämförelsevis ringa på grund af mångahanda anledningar, äskslag, slarf med eld af vallbjön, jägare eller fiskare m. m., och i den mån skogen är långt aflägsen från bebyggda trakter, är denna fara större, i det att en uppkommen skogseld lätt hinner ernå en mycket stor omfattning, innan den upptäckes och eldsläckningsåtgärder komma i gång.

Organisationskommittén mottager redan nu under adress Svenska Skogsbrandförsäkringsbolaget — ömsesidigt — Postfack 24. Stockholm 2, preliminära anmälningar.

G. C. FAXE . MALMÖ

Gassvetsningsapparater.

Upplyfningsapparater

för drunknade och osförgiftade.

Strålkastare

för brandkärsvagnar och automobiler
m. m.

Belysningsanordningar

för biografier. Eldsäkra intygadt af
Tarifföreningen.

Rökhjälmar

med syreförråd, att användas utan förbindelse med luftpump eller luftslangar.

Begär offerter och beskrifningar!

G. C. FAXE . MALMÖ

Gynna Svensk Brandkärs-Tidnings
annonsörer!

Pensionerade brandmän.

AUGUST FRITZ

Brandförman August Fritz och brandmannen Otto Jakobsson vid Stockholms brandkår hafva nyligen erhållit begärt afsked med pension.

Brandförman Fritz, som vid 55 års ålder nu afgått, fick anställning vid kåren den 27 oktober 1884. Omedelbart efter anställningen blef herr Fritz kusk och efter 3 års tjänst vid kåren befordrades F. till förman och har sedan dess förstått stallet å Johannes' station.

Herr Fritz har erhållit K. Patriotiska Säll-

OTTO JAKOBSSON

skapets guldmedalj och Brandkontorets silvermedalj.

Brandmannen Otto Jakobsson var vid sitt afsked 56 år och har varit i brandkårens tjänst sedan den 1 november 1891. Äfven J. har under hela sin tjänstetid tjänstgjort i stallet.

Detta är första gången de nya pensioneringsbestämmelserna tillämpas.

Tack för godt kamratskap!

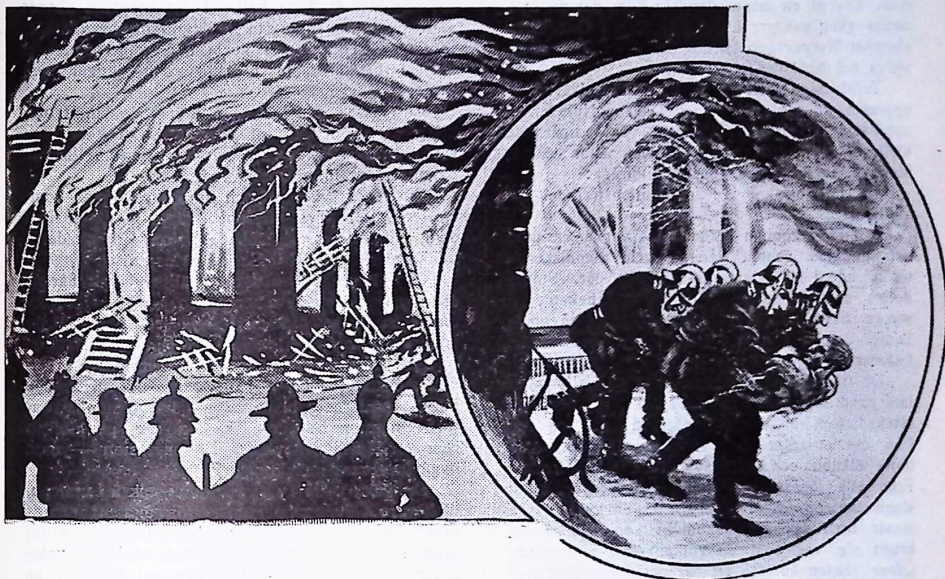
Blixtuppvärmning.

Vid den sedvanliga årsexamen på Polytekniska läroanstalten i Köpenhamn meddelade professor Hannover att en af anstaltens mest framstående lärare, docenten La Cour, gjort en betydelsefull uppfinning, som består i att med tillhjälp af thermit koka vatten. La Cours vattenkokningsmetod föresiggår medelst en patron, som är fylld med thermit. Patronen anbringas i vatten eller den vätska man önskar få hastigt kokt. Då patronen genast utvecklar en utomordentlig stor värme, är man i stånd att på bråkdelen af en minut bringa vatten till kokning. På mötet företogs experiment med den nya metoden, hvilka utföllo synnerligen väl. Uppfinningen är just nu synnerligen aktuellt intressant. Det förljudes att patronen med framgång skall ha användts af ryska arméen.

I danska tidningar meddelas närmare detaljer om den s. k. värmepatronen, hvilken kan bringa vatten att koka på några få sekunder. Uppfinningen kommer ej att konkurrera med kokgas eller fotogenkaminer. Meningen är endast, att sådana patroner skola användas vid tillfällen, då man ej på annat sätt kan skaffa sig värme, såsom ute i skog och mark eller i räddningsbåtar. Man behöfver blott en liten särskild kokapparat och stormtändstickor för att genom patronen få varmt vatten. Till kokkärlet hör en trattformig cylinder, som stickes ned i kärlet uppträn och i hvilken patronen lägges. Man bryter af tändsatsen på en stormsticka och kastar ned den i patronen, tänder en annan tändsticka och låter äfven den falla ned i patronen. Inom ett par ögonblick tändes patronen, och vattnet kokar genast. Det utvecklas nämligen 3,000 graders värme. Man kan också tända nedifrån, t. ex. genom att sätta en bägere vatten öfver patronen.

Priset på patronen har man ännu ej bestämt,

Explosionsolycka i Stockholm.

Vid Stockholms tygstations laboratorium på Djurgården inträffade på torsdagskvällen den 11 febr. strax efter kl. 6 en explosion som kräfde sju människors lif och skadade ytterligare två svårt samt en lindrigare. Laboratoriet nedbrann fullständigt.

I laboratoriet, där man vid tillfället var selsatt med s. k. störtning, d. v. s. laddning, af krevadpatroner för 7 cm.-kanoner, arbetade 11 personer. Af dessa undkommo icke mer än fyra, däraf två svårt brända. Alla andra dödades vid den kraftiga explosionen. Bland de dödade befunno sig laboratoriets förman, tygunderofficeren

Carl August Skoglund, samt åtskilliga gamla arbetare och en ung kvinna.

I det med laboratoriet — en lätt träbyggnad — sammanbyggda vaktuset af sten, befann sig en bevakningspatrull på två man från positionsartilleriet. En tredje man patrullerade omedelbart utanför, medan en konstapel och tre man upprätthöll bevakningen i den närmaste omkretsen. Alla dessa undkommo oskadade.

Det var några minuter efter klockan sex på eftermiddagen som det hände. Öfver hela Stock-

men en af uppfinnarna har yttradt, att patronen med säkerhet ej kommer att kosta mer än en billig cigarr. Patronen är alldeles ofarlig, och den exploderar icke, om man exempelvis kastar den i en brasa.

Ett svenskt system f. "blyttuppvärmning".

Är betydligt billigare än "thermitsystemet".

Genom pressen har i dagarna gått ett meddelande, att docent la Cour i Köpenhamn gjort

en betydelsefull uppfinning, bestående i en metod för hastig uppvärmning af vätskor medels thermit. Det kan då vara af intresse att omnämna, att äfven en svensk uppfinning för liknande ändamål i dagarna kommer att exploateras. Försöken ha visat mycket godt resultat. Den värmekälla som användes betingar endast en bråkdel af kostnaderna för thermit. Patent på uppfinningen har begärts i alla länder af ingenjör Wahlfrid Larsson och statens inspektör för explosiva varor Gö. frid von Feilitzen.

holm kunde man plötsligt i öster se ett eldrödt skev, som spred sig upp öfver halfva himlen. Fenomenet varade några sekunder och försvann, men knappt en minut därefter kom det på nytt, denna gång svagare än förut. Och i Östermalm närmast Narvavägen hördes samtidigt efter hvarandra två bedöfvande skrällar.

Telefonerna började pingla. Brandkåren — upptaget, polisen — upptaget, Dagens Nyheter — upptaget! I Dagens Nyheter växel smattrade klaffarna i ett sträck, och två telefonister svarade ideligen, innan någon ens hunnit fråga:

— Det brinner i ammunitionsförrådet på Djurgården.

Samtidigt kommo brandkårens vagnar rusande och tjuvande genom gatorna och människorna strömmade i allt tätare massor mot öster. Stockholms ammunitionsförråd ligger, som bekant, ett stycke bakom Göta lifgardes kaserner på norra Djurgården, och dit strömmade nu automobiler, folkmassor, militärer, poliser.

De tillströmmade skarorna visste i allmänhet inte hvad som händt, men de vägledes till olycksplatsen af det höga eldsken som slog upp från det ensamma brinnande huset på den snöhvita slätten och som syntes långt inåt staden. Från alla fönster och dörrar och genom taket slogo lågorna ut. I taket syntes en väldig, fyra meter bred öppning, genom hvilken explosionen brutit sig väg som en vulkankrater i eruption. Öfver slätten kommo ett par positionsartillerister springande och ropande åt alla de mötte:

— Akta er, det är farligt, det exploderar!

Hur fort de oroade Östermalmsborna än hade skyndat till platsen, så var dock brandkåren där på samma gång. Det var tydligen en mycket stor del av den väldiga brandsläckningsapparat som kommit dit, tillkallad genom den direkta telefonledningen från tygförvaltarens expedition. Det dröjde en stund innan man kunde göra något — två explosioner hade redan inträffat, kunde man befara en tredje? Slangarna rullades ut från nära liggande och aflägsna brandposter. Militär och polis skyndade till och ordnade en bevakningskedja på ett par hundra meters afstånd från det brinnande huset.

Det egentliga släckningsarbetet var emellertid snart i gång. Katarina brandkår och en del af de öfriga vagnarna hade nästan genast skickats hem, medan det kvarvarande brandmanskapet skyndade in i lågorna och röken. Man fann snart att man inne i huset icke behöfde befara någon ytterligare explosion. Ty det som fanns där af explosiva ämnen var redan förbrukadt. Under eldens första minuter hade det därinifrån allt efter som lågorna kommo till patronlådorna smattrat oafbrutet som från ett batteri kulsprutor i eldgifning. Men det fanns en större fara. Blott några

få meter från byggnaden låg ett litet plåthus, och i detta förvarades stora mängder af krut. Det såg allvarligt ut — röken och gnistorna sökte sig väg just åt detta håll. I det magiska skenet af flammorna genom röken skytmade brandsoldaternas skuggor, hördes korta befallande rop, braket af bjelkar som bräcktes och väggar som rasade.

En massa föremål lågo utkastade rundt omkring huset, och ur ett av fönstren flyttade man varsamt det förkolnade och hopkrympta liket af en man som funnits hängande där.

Bilsirener visslade och ambulansvagnar kommo rusande. Två personer bäras på bärar in i dem, vagnsdörrarna slås igen om de skadade, hvilka skola föras till Se-afimerlasaretet.

Och länge dröjer det ej håller förrän bärhusets dystra kärra kommer skramlande genom folkmassorna för att föra med sig liket af den förste döde som man funnit.

Och medan den fräsande och ursinniga kampen mellan eld och vatten rasar i det brinnande huset, sprider sig bland de alltfjämt tätande skarorna utanför bevakningskedjan ute på slätten som en löpeld ett rykte: En explosion — men hvad kan vara anledningen?

De mest vilda rykten kommo också i omlopp, tack vare välvilliga personers förmåga att "fantisera" ihop dylika. Efter undersökning har det visat sig, att efter allt att döma uppkom explosionen under utkratsning af gammal laddning ur gevärspatroner, hvilken sedan skulle användas till öfnings- eller s. k. krevadpatroner.

Olyckan har ej haft sitt motstycke sedan år 1887 den 11 aug., då den stora fortexplosionen inträffade vid Vaxholm, hvarvid 19 människolif gingo förlorade.

Slangklämman

ENORM

är den bästa förekommande.

Den är fullt brukbar vid förekommande slangdiametrar samt profvas och garantas fungera vid slangledning med 14 atm:s tryck.

Pris pr galvaniserad apparat kr. 15:—

Beställningar göras hos

Brandchefen, Uppsala.

Dödsfall.

Brandmannen vid Östersunds brandkår Carl Emil Johansson, född den 17 dec. 1886 i Lindes församling af Örebro län, afled å brandstation den 28 jan. kl. 8 f. m.

Johansson insjuknade den 22 i influensa som efter ett par dagar öfvergick till lunginflammation. Antagligen hade han under de dagar som väderleken varit ostadig och mycket varierande ådragit sig nämnda orsaker till sin död.

Johansson antogs den 24 april 1912 till brandman vid Östersunds brandkår och hade således vid sin bortgång varit anställd vid kåren i 2 år och 9 månader. Han sörjes närmast af föräldrar, syskon och trolofvad.

Johansson var en i allo plikttrogen, orädd och dugande brandman, som alltid med heder fyllde sin plats. Som kamrat var han sällskaplig, god och högaktad hvarför saknaden vid hans bortgång är stor.

Jordfästningen ägde rum söndagen den 31 sistlidne jan. kl. 2 e. m. å Nya kyrkogården. Innan utbärning och affärden från brandstationen skedde, höll brandchefen inför kåren och de öfriga närvarande ett gripande tal, hvarvid han omnämnde den bortgångnes lifsgärningar och uttalade till sist ett tack och farväl samt "sof i ro". Den rikt blomsterprydda kistan bars af sex i uniform klädda kamrater och placerades på ett för ändamålet iordningställt brandfordon smyckat med brandattiraj och granris hvarefter affärden kl. half 2 e. m. anträdde till Nya kyrkogården.

I procession följde brandchefen, anhöriga, underbefäl och kamrater.

Bland kransarna märktes förutom från anhöriga släktingar och vänner dylika från Svenska Brandmannaförbundet med inskription Ett sista farväl, brandchefen, v. brandchefen, Östersunds brandkår, brandstyrelsen och Östersunds poliskår.

Hvile i frid!

Heder åt ditt minne!

B.

Gymnastik och sport vid brandkårerna.

(Af brandsinspektör Frank, Leipzig-Schönefeld.)

Det har dröjt tämligen länge innan gymnastiken och sporten förvärfvat sig hemortsrätt inom armén. Men vid brandkårerna åter, spela gymnastik och sport ännu icke alltid den roll, som egentligen tillkommer den. Orsaken därtill är kanske den, att den krävande brandtjänsten ställer så höga fordringar på kroppslig duglighet och uthållighet, att för många sport och gymnastik därvidlag förefalla öfverflödiga. Lämpliga gymnastikredskap stå heller icke alltid till förfogande. Vidare, och det torde väl vara hufvudsaken, är den för den rent brandkårmässiga utbildningen till förfogande stående tiden så knappt tillmätt, synnerligast vid de frivilliga brandkårerna, att, på de tolf öfvningskvällarne, vid hvilka många kårer krampaktigt fasthålla, det vanliga öfvningsprogrammet nått och jämt hinner genomås. Däraf kommer det sig att de frivilliga brandkårerna så godt som alls icke gymnastisera. Blott vid yrkesbrandkårerna finna vi särskilda timmar anslagna till gymnastiköfningar. Och ändå! Vem vill väl förneka, att gymnastiken är nödvändig för en ordentlig brandkårstjänst? Redan den första upplagan af Weigands "Handbok för de saxiska brandkårerna" (1886) påvisar gymnastikens betydelse för brandkårstjänsten och en insiktsfull brandschef skulle svärigen vilja undvara gymnastiköfningarna vid utbildandet af sin kär.

För att bereda gymnastiköfningen i brandkårstjänsten tillräcklig plats behöfver man icke alltid särskilda gymnastiktimmer. Till och med där tiden är mycket knappt tillmätt kan man använda några minuter på en eller annan gymnastiköfning. Brandkårstjänsten lider icke däraf utan tvärt om, synnerligast om gymnastiköfningen står i ett intimt samband med brandkårsöfningen. Att åstadkomma detta samband fördrar emellertid en viss pedagogisk förmåga hos schefen.

Det är icke här platsen att närmare ingå på hvilka öfningar i detta afseende äro lämpligast. Här kan gifvas blott vinkar och fingervisningar.

De brandkårsöfningar, som fordra den grundligaste utbildningen äro bland andra exercisen med hakstegar. Under det man vid andra öfningar på förhållandevis kort tid uppnår vackra resultat, fordras härvidlag utomordentligt mycken tid och möda att uppfostra manskapet till att arbeta lugnt och säkert. Det synes mig icke vara en tillfällighet att i öfningsordningen för de saxiska brandkåreerna anbefalles att låta stigaren, stående på stegen och med påkrokad skärphake utföra lämpliga gymnastiska öfningar, isynnerhet kroppsböjning framåt, bakåt och åt sidan såväl som armsträckning framåt, uppåt och åt sidan. (Se ofvannämnda arbete sid. 99.)

Men under det att de i öfningsordningen upptagna fristående öfningarna egentligen hafva till uppgift att vänja manskapet vid lugna och säkra rörelser på stegen, kan man äfven låta manskapet företaga ett stort antal fristående öfningar för att lära dem arbeta mjukt och vackert.

Jag har ofta märkt, icke blott vid min kår utan äfven andorstädes, att vid kommando: "Stega i höjd lyft efter räkning! Tempol att vid gåendet till ställning med utspärade ben och fattandet af stegen med händerna, kroppsböjningen utfaller så klumpigt som möjligt och knåna därvid brytas. Här verkar en kombinerad fristående öfning, kroppsböjning och knäböjning alldeles utmärkt.

För att göra manskapet möjligtast förtroget med handhafvandet af hakstegar lämpar det sig att efter kommando: "Stegarna i höjd lyft, tempo 2", öfva stegarna höjdsträckning flera gånger, dock icke till öfverdrift, som t. ex. hälsningsöfningarna vid det militära.

Ett särskildt förarbete fordrar öfningen med räddningslina. Här synes mig klättrandet på en stång vara den rätta förebilden. Från stången öfvergår man till klättring på en grof lina och därifrån till den klenare räddningslinan. Många brandkårer skulle arbeta bättre, lugnare och säkrare med räddningslinorna, om dylika klättringsöfningar föregingo öfningarna med räddningslinorna.

En särdeles instruktiv öfning som inom parentes sagt roar manskapet mycket, är kastning af sand ur brandhinkar. Utan att man vid denna öfning åter och åter påminnes om att äfven en modärn brandkår icke kan undvara dessa enkla eldsläckningsredskap, finner man snart att det lämpligaste kastnings sättet, d. v. s., slungandet af hinkens innehåll med största möjliga sammanhållning mot målet, ingalunda är så lätt som man föreställer sig. Trots detta förekommer vid min kår kast upp till 6,5 meter.

En öfning som verkar förberedande för allvarliga fall är utan tvifvel dragkamp. Det motstånd

som uppstår när en stor brandhake insättes i en brinnande byggnadsdel för densammans kulldragande, ersättes rätt kraftigt af motparten i andra ändan af dragkampslinan.

Slutligen är språngmarschen värd allt beaktande. Denna är en god förskola synnerligast för de frivilliga brandkårer, hvilka icke hafva häst- eller automobilfordon. Man måste också räkna på att en frivillig brandman mycket ofta får springa från sin bostad eller arbetsplats till stationen och därifrån till brandplatsen och därvid kanske har tunga redskap att draga eller bära. Den, som då icke är tränad, är vid framkomsten till brandplatsen knappast i stånd att fullgöra sina älliganden. Och dock börjar ju där först hufvudarbetet.

Ett stort antal gymnastiska och sportsliga öfningar kunna på så sätt vara af största nytta för brandtjänsten. En vinst att icke underskatta uppstår äfven därigenom, att intresset för öfningsstimmarna på detta sätt blir större. Vid många brandkårer predikas under hvarje öfningstimme ständigt ett och detsamma, bara det står i öfningsreglementet. Därigenom bli öfningsstimmarna enformiga och tråkiga, synnerligast om inga andra angreppsobjekt än öfningstornet och det tradionella skolhuset stå till förfogande.

Öfningsordningen, därvid måste vi hålla fast, är blott skelettet, intet vidare! En intelligent och intresserad brandschef's uppgift är att utfylla detta skelett med levande kött och blod. Mycket skall han taga hänsyn till för att rätt fylla sin uppgift, men gymnastiska och sportsliga öfningar skall han icke glömma.

(Efter Fenerwehr Rundschau).

Jonsereds Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar
af sprutslangar af prima kvalitet.

Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings
annonsörer!

New-Yorks nya vattenledning.

Ett jättarbete äfven för amerikanska förhållanden nalkas nu sin fullbordan. New Yorks nya vattenledning är färdig att tagas i bruk. Arbetet med densamma har varit ett företag, jämförligt med Panamakanalen. Man har måst anlägga en 205 km. lång hufvudledning med en diameter af 5 meter från Ashokanreservoiren i Casthillbergen till New-York. Och för att få fram denna har man måst spränga bort ett berg, borra tunnlar, gräfva kanaler och draga ledning öfver breda och djupa dalar samt slutligen gå genom hela New-York. Vattnet tager tre dagar för att gå från reservoiren till förbrukningsorten. Dagligen komma 2 milliarder liter vatten att flyta genom kanalen. $3\frac{1}{2}$ milliarder liter vatten reserveras för eldsläckningsändamål. Reservoiren upptar en yta af 3,310 har och rymmer 430 milliarder liter vatten. Hela företaget har kostat öfver 1 milliard kronor och har vid detsamma under fulla 7 års tid 17,240 arbetare varit sysselsatta.

Notiser.

Södertälje.

Södertälje brandkårs kamratförening har till styrelse för år 1915 utsett följande medlemmar: Ordf. D. Gustafsson, v. ordf. K. Lundin, kassör K. A. Hulth, sekr. Hj. Andersson, biträdande ledamot E. Paulun och till revisorer valdes B. Strömwall och J. Fagerlund.

Till korresp.-sekr. valdes D. Gustafsson.

Skogseldar i följd af järnvägsdrift.

Järnvägsstyrelsen har uppdragit åt bankdirektören vid första distriktet Henning Olsson, byråchefen hos domänstyrelsen V. T. Örtenblad samt styrelsens ombudsman C. A. Hallström att verkställa utredning för uträdnande huruvida och på vad rätt särskilda lagbestämmelser kunde meddelas till förebyggande af faran för skogseld genom antändning i följd af järnvägsdrift.

Eldsläckningsapparaten Minimax afprovas.

Inspektören för Svenska veroförsäkringsbolaget i Katrineholm G. A. Leufven demonstrerade i Strömsund, Jämtland eldsläckningsapparaten Minimax.

Å en öppen plats sammanfördes till ett bål åtskilligt torrt virke, träull och tomma tjärfat som öfvergöts med tjära och fotogén, hvarefter det antändes. Sedan elden hade tagit full fart sattes apparaten i gång och släcktes elden fullständigt på cirka 1 minut. Experimentet upprepades tre gånger med samma resultat.

Brandkåren i Karlstad

har under år 1914 varit alarmerad 18 gånger, däraf 10 gånger för eldsvåda eller tillbud till sådan, 2 gånger på grund af kontakter på brandtelegrafen, 5 gånger för soteld och 1 gång genom falskt alarm. 4 eldsvådor hafva varit af den betydendet, att flera slangledningarna från brandpost eller ångspruta behöft användas.

Alarmeringen har skett 8 gånger genom brandskåp, 8 gånger genom telefonmeddelande och 2 gånger genom bud till brandstationen. Iogen svårare kroppskada har inträffat bland brandmanskapet vid eldsvåda, och hälso-tillståndet har varit utmärkt godt.

Brandväsendet i Göteborg moderniseras.

Enligt hvad Göteborgs Morgonpost erfarit, äro planer å bane för brandväsendets i Göteborg fullständiga modernisering. Brandchefen kommer att till värden framlägga ett fullständigt automobilförslag. Under våren kommer äfven Allmänna brandredskapsaffären i Stockholm att hit leverera en ny brandautomobil med stege samt en motorspruta, afsedd att leverera 1,500 hl. vatten i minuten. Brandchefen förklarade, att utvecklingen af brandväsendet i Göteborg går så ovanligt sakta mot hvad Stockholm har att anteckna, emedan man har svårt att här erhålla tillräckligt med penningar. Han ansåg, att de stora brandförsäkringsbolagen borde effektivare understödja brandväsendet.

Sundsvall.

Brandkåren uttryckte under det gångna året sammanlagt 30 gånger, däraf för eldsvåda 13, soteld 14, trängrök 2 och falskt alarm 1 gång. Dessutom har utförts 356 ambulansskjutsar, 178 polisskjutsar och 40 diverse skjutsar. Bland arbeten som under året utförts för kårens räkning äro förfärdigandet af en redskapsvagn och en 13 meters mekanisk stege. Stegen förs på redskapsvagnen och är konstruerad lika med stegen på automobilerna.

— Vid årsmöte med Sundsvalls Brandkårsförening söndagen den 7 februari valdes till styrelse för år 1915: E. E. Fromell, ordf., S. J. Magnusson, v. ordf., Carl Lagerström, sekr., A. K. Larsson, kassör, och J. Daniels-son, ombudsman. Till suppl.: J. Forsling och A. Söderlund. Till revisorer: E. Larsson och W. Pettersson med J. E. Källman som suppleant. Bibliotekarie blefvo A. Söderberg och J. Forsling.

Luleå.

Brandkåren har under år 1914 varit alarmerad 24 gånger, däraf för eldsvådor eller tillbud till dylika 8 gånger, för trängrök 2 gånger, för soteld 8 gånger, för falskt alarm 2 gånger samt på grund af kontakt i brandskåpsledningarna 4 gånger.

Alarmeringen har skett 7 gånger genom brandskåp, 15 gånger genom telefon och 2 gånger genom bud.

Eldsvådorna hafva varit af den beskaffenhet, att för släckningen erfordrats i tre fall 1 slangledning från brandpost; vid öfriga tillfällen hafva endast pyttssprutor behöft

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
 Guldmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Geiss 1901. Statsdiplom Berlin 1901.

Specialaffär för
Brandmateriel.

komma till användning. Sammanlagda längden af för släckning använd slang uppgår till 1,020 meter och längsta på en gång använd slanglängd till 900 meter.

Sammanlagda väglängden för brandkårens utryckningar räknadt fram och åter och hvari äfven inberäknats utryckningar för släckning af soteld, uppgår till 30.00 km.

Ambulansvagnen har under året rekvirerats 210 gånger, och uppgår den tillryggalagda väglängden till

69.00 nymil. I skjutsättningar härför har influtit kr. 442: 25.

Förutom mindre kompletteringar, har af brandmateriel under året inköpts 150 meter "Heros" brandkårs slang, 4 st. skarfstegar och 1 st. Billmans assuransspruta med tätande lock.

I brandkårens organisation har ej någon förändring ägt rum.

.....

GYNNA

SVENSK BRANDKÅRS-TIDNING

ANNONSÖRER!

.....

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.